

A-kategooria mootorsõiduki juhi ettevalmistamise täiendusõppe õppekava

Koolitaja	OSAÜHING LAPLARA VIA
Õppekava nimetus	A-kategooria mootorsõiduki juhi ettevalmistamise täiendusõppe õppekava
Õppeviis	kontaktõpe, e-õpe, iseseisev õpe
Koolituse liik	kursus
Liiklusteooria õppemaht	vähemalt 10 akadeemilist tundi
Sõiduõppe maht	vähemalt 10 sõidutundi
Õppetöö keeled	eesti, vene, inglise
Kontrollivorm	eksam
Hindamiskriteeriumid	Koolitus lõpeb teooria- ja sõidueksamiga. Teooriaeksami temaatika vastab MKMi määruse nr 50 „Mootorsõidukijuhi eksamineerimise, talle juhtimisõiguse andmise kord ja juhiloa vormid ning nõuded eksamisõidukitele“ lisas 2 toodud temaatikale. Eksam korraldatakse testide vormis. Hindamissüsteem: sooritatud/mittesooritatud. Eksam koosneb 40st ühe õige vastusega küsimusest, millest 10 küsimust käsitlevad liiklusohutust. Eksam arvatakse sooritatuks, kui õigete vastuste arv on vähemalt 35, kusjuures liiklusohutusteemalistes küsimustes ei tohi olla üle 1 vea. Küsimustele vastamiseks antakse kuni 30 minutit. Sõidueksam kestab vähemalt 45 minutit. Selle eesmärk on kontrollida õpiväljundite saavutamist ja anda õpilase ettekujutuse sellest, kuidas käib riiklik sõidueksam. Sõidueksamile lubatakse õppur pärast teooriaeksami edukat sooritamist. Selle käigus kontrollitakse eksamineeritava oskust sõidukit iseseisvalt, ohutult, säästlikult ja sujuvalt juhtida erineva liiklustihedusega asula- ja asulavälistel teedel. Eksamil kontrollitakse muuhulgas MKMi määruse nr 50 „Mootorsõidukijuhi eksamineerimise, talle juhtimisõiguse andmise kord ja juhiloa vormid ning nõuded eksamisõidukitele“ lisas 3 toodud harjutuste sooritamist ja kasutatakse nimetatud lisas toodud hindamiskriteeriumeid. Sõidueksam hinnatakse lähtudes MKMi määruse nr 50 „Mootorsõidukijuhi eksamineerimise, talle juhtimisõiguse andmise kord ja juhiloa vormid ning nõuded eksamisõidukitele“ lisas 3 ja 4 toodud nõuetest. Hindamissüsteem: arvestatud (A) / arvestatud märkustega (AM) / mittearvestatud (MA). Eksam arvatakse sooritatuks (A või AM), kui eksamineeritava sõiduuskused on piisavad, et sooritada vajalikke harjutusi ning juhtida sõidukit kindlalt, ohutult ja iseseisvalt. Sõidueksam loetakse mittesooritatuks, kui eksamineeritav tekitab harjutuse sooritamisel liiklusohutliku olukorra, ohustab inimest, sõidukit, kukub, sõidab vastu tähiskoonust või ei ole suuteline kahe katsega harjutust sooritama. Samuti lõpeb sõidueksamil hindamine, kui juhtimisel esineb vigu ja loomult ohtlikku käitumist, mis võib ohustada eksamisõidukit, selles sõitjaid või teisi liiklejaid.
Eesmärgid	Koolituse eesmärk on anda tulevasele sõidukijuhile teadmised, oskused ja hoiakud liikluses käitumiseks kooskõlas A-kategooria mootorsõiduki juhile kehtestatud kvalifikatsiooninõuetega. Koolituse eesmärk on samuti luua eeldused juhi vastutustundliku liikluskäitumise ning ohutu, iseseisva, teisi liiklejaid arvestava ja keskkonda säästva käitumise kujunemiseks.
Sisu	Õppeained on toodud allpool.
Õpiväljundid	Õpiväljundid on esitatud allpool.
Õppetöö korralduslikud alused	Koolitus vastab liiklusseaduse, MKMi määruse nr 60 „Mootorsõidukijuhi ettevalmistamise tingimused ja kord ning mootorsõidukijuhi ettevalmistamise õppekavad“ ning MKMi määruse nr 54 „Nõuded mootorsõidukijuhi koolitaja õppevahenditele, õppeväljakutele ja õppesõidukitele“ nõuetele. Juhil ettevalmistus toimub täiendusõppe korras liiklusteooriaõppe ja õppesõitude vormis. Koolitust viivad läbi vähemalt keskhariidusega õpetajad, kes omavad kehtivat mootorsõidukijuhi õpetaja tunnistust. Koolituse lõpetanu saab koolituskursuse tunnistuse. Õpingute alustamiseks peab õppur õppetöö alustamise ajaks olema vähemalt 23,5-aastane, vähemalt kaks aastat omama mistahes kategooria auto juhiluba (s.h. esmane juhiluba) ja omama taotletava kategooria mootorsõiduki juhtimist lubava märkega kehtivat tervisetõendit. Liiklusteooriaõppe maht on vähemalt 10 tundi, tegelik maht on individuaalne. Aineid läbitakse üldjuhul õppekavas toodud järjestuses. Teoorialoenguid korraldatakse nõuetekohases õppeklassis, mis on varustatud projektori-, tahvli- ja mugava mööbliga (lauad, toolid). Ühe teooriatunni pikkus on 45 minutit. Õppevormiks on auditoorne õppevorm. Õppetöö raames antakse iseseisev töö, mille eesmärk on materjali süvendatud õppimine ja loengus saadud teadmiste kinnistamine. Auditoorse õppevormi asemel võidakse kasutada elektroonilist õppevormi. Sel juhul on elektroonilise õppevormi osakaal kuni 100%. Õppesõitude minimaalne maht on 10 sõidutundi, tegelik maht on individuaalne. Õppesõitu korraldatakse nõuetekohase õppesõidukiga, mis on oma tehniliste omaduste poolest sarnane Eesti tavapäraste vastava kategooria sõidukitega. Ühe sõidutunni pikkus on 45 minutit. Iga õppesõidu lõpus märgib õpetaja õpingukaardile õppesõidutundide arvu ja hinnangu (kirjaliku tagasiside) õpilase oskuste kohta. Lisaks võib õpetaja hinnata sõidutunnil omandatud õpiväljundeid (hindamissüsteem on arvestatud / mittearvestatud). Õppesõitude teemad läbitakse üldjuhul õppekavas toodud järjestuses. Linnaliiklusesse lubatakse õppur pärast õppeaine „Mootorratta käsitlemine“ läbimist. Sõiduõppe aine „Mootorratta käsitlemine“ toimub õppeväljakul. Jätkuõppe kaudu valmistatakse ette juhtimisõiguse taotlejaid, kes ei ole riiklikku sõidueksamit kolme korraga sooritanud. Selle eesmärk on juhi süvendatud ettevalmistamine, et tagada vajalike teadmiste ja oskuste omandamine. Õpilane peab esitama koolitajale viimase kolme sõidueksami kaardid. Juhil jätkuõpe toimub üldjuhul õppesõidu vormis, selle sisu määrab sõiduõpetaja, lähtudes sõidueksami mittesooritamise põhjustest. Jätkuõppe minimaalne maht on kaks sõidutundi.
Õppematerjalide loend	Liikluslab Baltic OÜ e-õppe keskkond, „Teooria lihtsas keeles“ (J. Ess, 2023), „Nutikad liiklustestid“ (Liikluslab, 2023)
Õppekavarühm	Transporditeenused
Õpingute alustamise tingimused	Vastavalt liiklusseadusele ja MKMi määrusele nr 60 „Mootorsõidukijuhi ettevalmistamise tingimused ja kord ning mootorsõidukijuhi ettevalmistamise õppekavad“.
Õppekava koostamise alus	Koostatud majandus- ja kommunikatsiooniministri 27. juuni 2011. a määruse nr 60 „Mootorsõidukijuhi ettevalmistamise tingimused ja kord ning mootorsõidukijuhi ettevalmistamise õppekavad“ alusel.
Kinnitatud	Õppekava on kinnitatud 02.10.2023

Teooria- ja sõiduõppe ained ja õppemahud

Teooriaõpe		Sõiduõpe	
Õppeaine	Õppetunde	Õppeaine	Sõidutunde
1. Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest			
2. Iseseisvaks õppimiseks juhendamine			
3. Mootorratta turvalisus			
4. Sõidu alustamine ja mootorratta asukoht sõites		1. Juhi tööasend ja turvavarustus	
5. Sõidu eripära asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis		2. Mootorratta käsitsemine	
6. Mootorratta peatumine ja sõidu lõpetamine		3. Mootorratta juhtimine vähese liiklusega teel	
7. Grupis sõit		4. Mootorratta juhtimine erinevates liiklussituatsioonides	
8. Mõõdasõit, mõõdumine ja ümberpõige		5. Mõõdasõit, mõõdumine ja ümberpõige	
9. Mootorratta juhtimine rasketes tee- ja ilmastikuoludes		6. Mootorratta juhtimine planeeritud teekonnal	
10. Teooriaeksam		7. Sõidueksam	
Õppetundide arv	kokku vähemalt 10	Sõidutundide arv	kokku vähemalt 10

Jätkuõpe			
Teooriaõpe		Sõiduõpe	
Teema	Õppetunde	Teema	Sõidutunde
JÕ. Jätkuõpe	vajaduse korral (õppemaht määratakse individaalselt)	JÕ. Jätkuõpe	2
		Kokku jätkuõppes vähemalt	2

Õpiväljundid

1. TEOORIAÕPPE ÕPIVÄLJUNDID

- 1.1. Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest. Pärast koolitust õpilane:
 - 1.1.1. teab juhiloa saamise tingimusi ja korda;
 - 1.1.2. teab õppetöö korraldust;
 - 1.1.3. teab õppetööd korraldavaid õigusakte ja dokumente;
 - 1.1.4. on omaks võtnud juhi ettevalmistamise määruises seatud juhikoolituse eesmärgid.
- 1.2. Iseseisvaks õppimiseks juhendamine. Pärast koolitust õpilane:
 - 1.2.1. on valmis vastutama oma õppimise eest;
 - 1.2.2. on koostanud individuaalse õppeplaani;
 - 1.2.3. teab, kuidas autokool toetab iseseisvat õppimist ja kellelt saab vajaduse korral abi.
- 1.3. Mootorratta turvalisus. Pärast koolitust õpilane:
 - 1.3.1. mõistab mootorratta kasutusjuhendiga tutvumise olulisust;
 - 1.3.2. teab mootorratta tüüpe ja nende erinevusi ning iga tüübi kohta tegureid, mis suurendavad riske;
 - 1.3.3. teab sõitjate- ja veoseveo ning turvavarustuse kasutamise nõudeid;
 - 1.3.4. teab turvavarustuse vale kasutamise või mittekasutamise seotud ohte ja on motiveeritud turvavarustust kasutama;
 - 1.3.5. teab mootorrattale istumise ja sellelt mahatulekuga seotud ettevaatusabinõusid;
 - 1.3.6. teab mootorratta eri mehhanismide tööpõhimõtteid;
 - 1.3.7. teab kasutatavale mootorrattale ajakohaseid tehnoseisundi nõudeid;
 - 1.3.8. teab keskkonnanõudeid mootorratta kasutamisel;
 - 1.3.9. teab kasutatava lisa- ja mugavusseadmete mõju liiklusohutusele ja mootorratta juhitavusele.
- 1.4. Sõidu alustamine ja mootorratta asukoht sõites. Pärast koolitust õpilane:
 - 1.4.1. teab, kuidas mootorrattaga ohutult sõitu alustada;
 - 1.4.2. teab mootorratta asukoha valikuga seotud reegleid;
 - 1.4.3. teab, kuidas teel valida mootorratta asukoht, et vältida riski ja säästa keskkonda;
 - 1.4.4. on motiveeritud oma sõitu riski vältimise ja keskkonna säästmise eesmärgil plaanima.
- 1.5. Sõidu eripära asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis. Pärast koolitust õpilane:
 - 1.5.1. teab mootorratta juhtimise eripära asulavälisel teel ja kiirteel võrreldes mootorratta juhtimisega asulas;
 - 1.5.2. omab ülevaadet asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis mootorratta juhtimisega seotud riskidest ja nende vältimise võimalustest;
 - 1.5.3. on motiveeritud järgima asulavälisel teel ja kiirteel mootorrattast juhtides sõidukiirusele kehtestatud piiranguid ning hoidma ohutut piki- ja külgvahet.
- 1.6. Mootorratta peatamine ja sõidu lõpetamine. Pärast koolitust õpilane:
 - 1.6.1. teab mootorratta peatamise ja sõidu lõpetamisega seotud erisusi;
 - 1.6.2. oskab mootorratta peatamise ja sõidu lõpetamise reegleid probleemülesande lahendamisel rakendada;
 - 1.6.3. teab mootorratta peatamise ja sõidu lõpetamisega seotud ohtu suurendavaid tegureid (pehme ja ebatasane pinnas, teekatte eripärast lähtuvad ohud, kallak ja tõus jms).
- 1.7. Grupis sõit. Pärast koolitust õpilane:
 - 1.7.1. teab grupis sõitmisel eri võimalusi grupi ülesehitamiseks (grupis olevate mootorrattaste asukoht teel), lähtudes grupi suurusest, tee iseärasustest, sõidu eesmärgist, mootorratta iseärasustest, juhi kogemusest jms;
 - 1.7.2. mõistab, et grupi ülesehitusest sõltub sõidu ohutus;
 - 1.7.3. teab grupis sõitmisel eri võimalusi teavet vahetada, nagu käeviiped, raadiojaamade kasutamine, navigatsiooniseadmete kasutamine;
 - 1.7.4. mõistab grupis sõitmisel ohutuse tagamiseks vajaliku teabe vahetamise viiside kokkuleppimise tähtsust.
- 1.8. Möödasõit, möödumine ja ümberpõige. Pärast koolitust õpilane:
 - 1.8.1. teab mootorrattaga möödasõidu, möödumise ja ümberpõikega seotud erisusi (grupis sõites, mootorratta tüübist tulenev jms);
 - 1.8.2. mõistab, et teel, kus pärisuunas on kaks või enam teekattemärgistega tähistatud sõidurada, on ohtlik tiheda liikluse korral, kui kõik rajad on ühtlaselt koormatud, ees sõitvatest sõidukitest mööda sõita.
- 1.9. Mootorratta juhtimine rasketes tee- ja ilmastikuoludes. Pärast koolitust õpilane:
 - 1.9.1. teab mootorrattale mõjuvate jõudude olemust ja oskab sõitmisel neid arvestada;
 - 1.9.2. teab rasketes tee- ja ilmastikuoludes mootorratta juhtimisega seotud ohte ja kuidas neid ohte oma käitumisega vältida;
 - 1.9.3. teab, kuidas tulesid nähtavuse parandamiseks õigesti kasutada vastutuleva sõidukiga kohtudes, eesolevale sõidukile järele jõudes ja/või mööda sõites, peatudes ja parkides ning hädapeatuse korral;
 - 1.9.4. mõistab, et pimedal ajal on nähtavus palju halvem kui valge ajal vaatamata tulede õigele kasutamisele, ning teab, et seda puudujääki saab kompenseerida sõidukiiruse vähendamisega;
 - 1.9.5. omab motivatsiooni sõita oludele vastava sõidukiirusega ning õige piki- ja külgvahega;
 - 1.9.6. saab aru pimedal ajal esinevatest, eriti kergliiklust puudutavatest ohtudest.

2. SÕIDUÕPPE ÕPIVÄLJUNDID

- 2.1. Juhi tööasend ja turvavarustus. Pärast koolitust õpilane:
 - 2.1.1. oskab teostada mootorratta sõidueelset kontrolli, näiteks kasutades mootorratta käsiraamatut;
 - 2.1.2. oskab reguleerida tööasendi ja tahavaatepeeglid juhile sobivaks;
 - 2.1.3. oskab kasutada mootorratta turvavarustust ja aidata kaassõitjatel turvavarustust kinnitada, samuti selgitada turvavarustuse kasutamise vajalikkust;
 - 2.1.4. oskab kasutada mootorrattale paigaldatud lisa- ja mugavusseadmeid;
 - 2.1.5. teab juhi vales tööasendist ja turvavarustuse vales kasutamisest põhjustatud ohte;
 - 2.1.6. on motiveeritud kasutama turvavarustust ja nõudma turvavarustuse kasutamist sõitjatelt.
- 2.2. Mootorratta käsitsemine. Pärast koolitust õpilane:
 - 2.2.1. oskab käsitseda mootorrattast ohutult ja keskkonda säästvalt tasemel, mis võimaldab jätkata sõidu õppimist vähesel liiklusega teel;
 - 2.2.2. teab mootorratta vale käsitlemisega seonduvaid ohte ja mõju keskkonnale ning oskab sooritada erimanöövreid;
 - 2.2.3. omab realistlikku arusaama mootorratta käsitlemisega seotud isiklikest tugevatest ja nõrkadest külgedest;
 - 2.2.4. tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud mootorratta käsitlemisega, ning oskab oma käitumises nendega arvestada;
 - 2.2.5. on motiveeritud mootorrattast ohutult ja keskkonda säästvalt käsitsema.
- 2.3. Mootorratta juhtimine vähesel liiklusega teel. Pärast koolitust õpilane:
 - 2.3.1. oskab käsitseda mootorrattast ohutult ja keskkonda säästvalt viisil, mis on vajalik sõidu õppimise alustamiseks erinevates liiklusalukordades;

- 2.3.2. omab vajalikke oskusi liiklemiseks vähese liiklusega teel;
- 2.3.3. oskab peatuda ja parkida teel;
- 2.3.4. teab vähese liiklusega teel sõiduga seotud ohte ja oskab neid ohte oma käitumisega vältida;
- 2.3.5. mõistab, et juhul kui suurema ohuallika valdajal tuleb võtta vastutus enda ja teiste elu ning tervise eest;
- 2.3.6. omab realistlikku arusaama vähese liiklusega teel sõitmisega seotud isiklikest tugevatest ja nõrkadest külgedest;
- 2.3.7. tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud mootorratta juhtimisega vähese liiklusega teel, ning oskab oma käitumises nendega arvestada.
- 2.4. Mootorratta juhtimine erinevates liiklusolukordades. Pärast koolitust õpilane:
 - 2.4.1. oskab keerulisema ja tihedama liiklusega teel käsitseda mootorratast ohutult ja keskkonda säästvalt;
 - 2.4.2. oskab teel erinevates liiklusolukordades kasutada asjakohaseid toimetulekuoskusi;
 - 2.4.3. teab eri liiklussagedusega teel sõitmisega seotud ohte ja oskab neid oma käitumisega vältida;
 - 2.4.4. mõistab, et juhul kui suurema ohuallika valdajal tuleb võtta vastutus enda ja teiste elu ning tervise eest;
 - 2.4.5. omab realistlikku arusaama eri liiklussagedusega teedel sõitmisega seotud isiklikest tugevatest ja nõrkadest külgedest;
 - 2.4.6. tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud mootorratta juhtimisega eri liiklussagedusega teedel, ning oskab liikluskäitumises nendega arvestada;
 - 2.4.7. on võimeline kohanema liikluses toimuvate muutustega;
 - 2.4.8. on võimeline hindama võimaliku liiklusohtliku olukorra tõsidust ja reageerima kohaselt;
 - 2.4.9. on võimeline liiklusoludega arvestades mootorratast juhtima antud teelõigul lubatud suurima sõidukiirusega.
- 2.5. Möödasõit, möödumine ja ümberpõige. Pärast koolitust õpilane:
 - 2.5.1. oskab hinnata ohutuks möödasõiduks vajalike eelduste olemasolu;
 - 2.5.2. mõistab, et möödasõit ei ole kohustuslik manööver;
 - 2.5.3. oskab ohutult mööda sõita nii päri- kui ka vastassuunavööndi kaudu;
 - 2.5.4. oskab käituda möödasõidetava rollis;
 - 2.5.5. omab realistlikku arusaama möödasõidu, möödumise ning ümberpõikega seotud isiklikest tugevatest ja nõrkadest külgedest.
- 2.6. Mootorratta juhtimine plaanitud teekonnal. Pärast koolitust õpilane:
 - 2.6.1. oskab nii asulas kui ka väljaspool asulat sõitu plaanida ja koostatud plaani järgi sõita;
 - 2.6.2. mõistab, et sõitu plaanides on võimalik mõjutada sõidu ohutust ja säästlikkust;
 - 2.6.3. on motiveeritud sõitu riski vältimise ja keskkonna säästmise eesmärgil plaanima;
 - 2.6.4. sõiduteekonda kavandades hindab ja võtab arvesse tegureid, mis võivad mõjutada tema kui juhi käitumist, näiteks elustiil, sõidu motiivid, sotsiaalne pinge, joove, uimastid, väsimus ja halb nägemine.